

“על רגל אחת” – בקנדה

4¼ ק"ג. תכולה זו באה מהמספוא המיוצר במשק. מן הראוי לציין שהמספוא הגס הוא מטיב מעולה ונאכל ע"י הפרות עד לגבועול האחרון.

הפרות שעמדו בשיא ההנבה היומית, לא נראו מפותמות, אך גם לא מדולדלות; נתרשמותי ששמים לב לנוחות הפרות, ואמנם „מצברוחן” היה שפיר למדי. מקיימים פיקוח קבוע בשעת ההמלטה על כל פרה ופרה והודות לכך מונעים תמותה בוולדות בשעת הלידה ובתקופת היינקות. מה שהפתיעני במיוחד במשק זה — „אין יודים עים מה זה דלקות בעטינים”!

הסתכלתי גם בעגלות המבוגרות; מצאתי במצב גוף טוב, אבל לא שמנות; מזריעים אותן בגיל של 15-17 חודש, בהתאם לעונת ההמלטה. שראשיתה בעונת החורף.

מטרות הטיפול במשק זה, וכנראה גם בשאר המשקים המשובחים: תנובה גבוהה בחלב, חלב שמן, ובהנבה בעלת גוף גדול.

נוכחתי ששיטת הזנה זו, שתאירתי לעיל, מקובלת על שאר הבוקרים, אצלם ביקרתי. בעדרים המשובחים האלה, כ־60%-70% מהפרות הן בגיל של 8-14 שנה, ועובדה זו כשלעצמה מוכיחה כמה גדולים הם ההישגים שלהם בטיפול ובפוריות.

בשיחות עם בוקרים נשאלתי לא פעם: „למה הפרות אצלכם, שמניבות אמנם הרבה חלב, כה ירודות באחוז השומן (עד 2%)?” הם מביעים השערות שהזנת הפרות שלנו לקויה מבחינה פיזיולוגית ושהננו מפריזים במזון מרוכז מחד גיסא ומצמצמים יתר על המידה את מנת המספוא הגס (השחת) באביסת פרות עתירות-תנובה. מהפך גישות עם איכרי קנדה נתרשמותי עוד שהם מצויים אצל הספרות המקצועית, יודעים פרק בהזנה, ואינם בהולים לקבל דעות וחידושים שמתפרסמים על יסוד מחקרים וניסויים מתחנות מחקר שונות. הם סומכים הרבה על נסיונם למעשה, על טביעת-עינם, על שיקול-דעת מיושב, ואף על מסורת.

מ. יוספזון

שהם — חדרה

כשהנך עומד לנסוע לחוץ-לארץ, לשבועות מספר בס"ה, הנך שואל את עצמך מה בעיקר כדאי לראות וללמוד במקצועך, כשזמנך כה מוגבל. לאחר הרהור-מה החלטתי לבקר במשקים עם עדרים מצטיינים בתנובה גבוהה ואחוז שומן גבוה ולהתחקות על שיטות ההזנה והטיפול בפרות כאלה בעידן המיכון, שאנו שרויים בו בארץ, כשעובדים לא מעטים מתוכנו כמעט ואינם מכירים כלל את פרותיהם.

עזרתו של מזכיר ההתאחדות, אפרים שמאראד, גד, איפשרה לי לבצע את סיורי הקצר בהתאם למגמתי; הוא צייד אותי במכתב המלצה למזכיר ספר-העדר הפריזי שבקנדה, מר קלימונס, והודות לזה הצלחתי לבקר במספר משקים במחוז בראנ-טפורד (מדינת אונטאריו) ובמכון ההזרעה בווי-דסטוק, שהוא אחד הגדולים והמשוכללים ביותר בארץ זו.

סיורי במשקים חל בסוף עונת המרעה, כשר הפרות כבר כונסו לרפתים, ויכולתי להסתכל בהן היטב מקרוב. המבנים הם מהטיפוס הישן, עם עמדות קברעות לכל פרה. חולבים במכונה מיטלטלת, אף בעדרים עם 40-60 פרה. את אחד העדרים המצטיינים ביותר ראיתי במשקו של מר ראן, במדינת אונטאריו. מר ראן משמש סגן יושב-ראש בהנהלת ספר העדר ההולשטיין-פריזי שבקנדה. הפרות במשק זה מניבות תנובות של 7000-10,000 ק"ג חלב עם מתכונת שומן גבוהה (3.9%-4%); הן מגדלות מאוד ומשקל גופן נע בין 700 ל-900 ק"ג; העטינים יפים ומיקום הפטמות סימאטרי.

ההזנה במשק זה מתבססת על שחת אספסת, תחמיץ ומזון מרוכז. ביום ביקורי עמדו פרות רבות בתנובות יומיות של 30, 40 ו-50 ק"ג. ביצוע ההזנה הוא כמעט באורח אינדיבידואלי. מנות השחת נעות בין 6, 8 ו-12 ק"ג; מנות התחמיץ מוגשות בכמויות של 15, 25 ו-30 ק"ג; מנת המזון המרוכז המאקסימאלית — 13-14 ק"ג. במשק זה מקפידים על כך שהמנה היומית תספק 10.5-13 ק"ג חומר יבש, ותאית — בגבולות ¾-3.